

แผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ปี 2566
สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ได้แนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา

กันยายน 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-6

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	การประเมินคุณภาพที่ดิน
5.1	หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ 5-1
5.2	พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล 5-3
5.3	ระดับความเหมาะสมของที่ดิน 5-3
บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน
6.1	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล 6-1
6.2	แผนการใช้ที่ดิน 6-2
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน
7.1	ขั้นตอนการดำเนินงาน 7-1
7.2	กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน 7-1
7.3	กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น 7-2
7.4	ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7-2
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดสงขลา จังหวัดสงขลา (พ.ศ. 2536-2565)	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2565	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2565	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2565	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	5-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2567-2571	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ ในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลาแผน 5 ปี (พ.ศ.2567-2571)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ขอบเขตการปกครอง ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	2-2
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี 2536 – 2565	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	2-8
2-4	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2566	2-13
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	3-6
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	4-5
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	4-6
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	6-7
7-1	การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	7-4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้วซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของรูปแบบโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular- Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 –30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯ

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ฯ

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน /สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

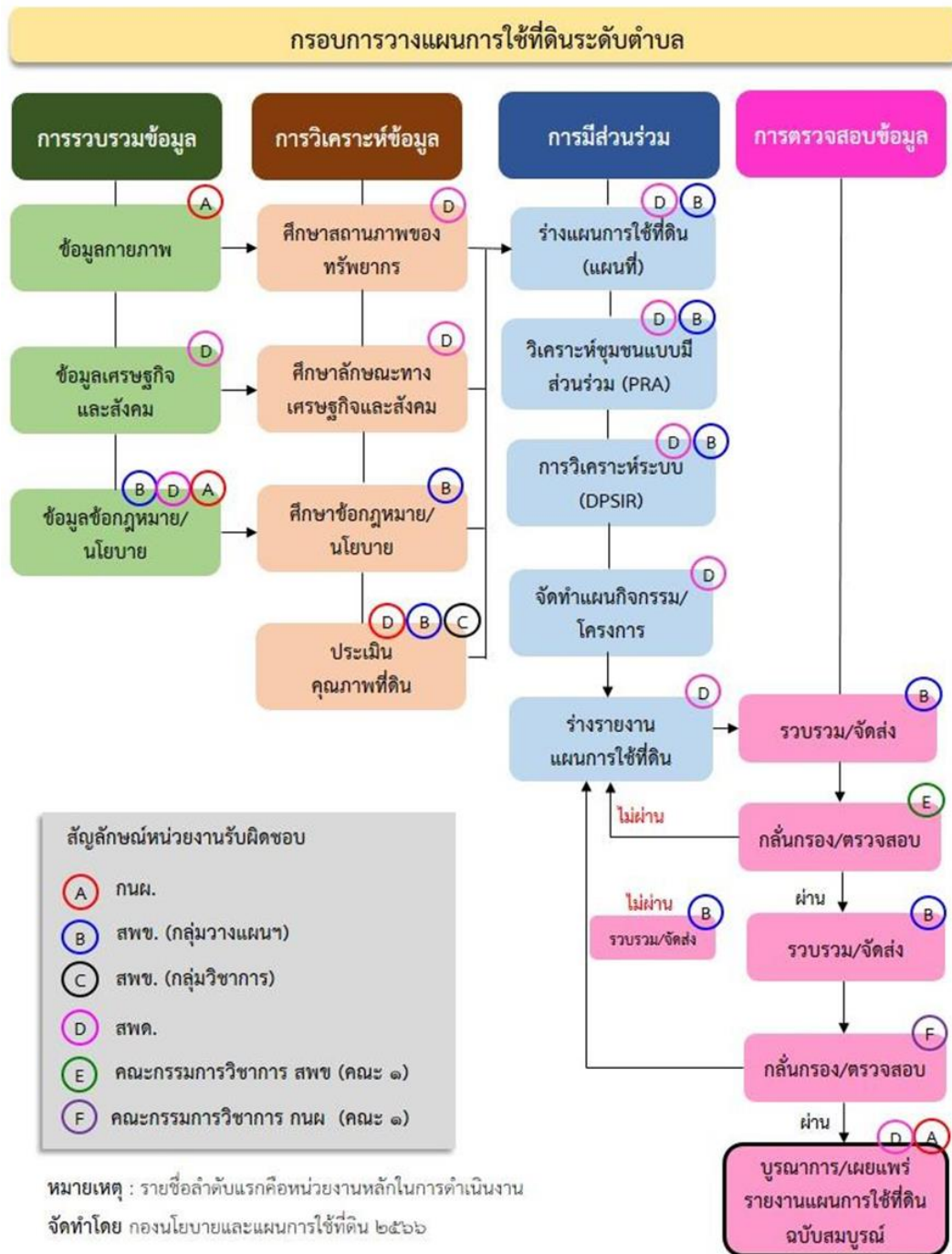
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“เกาะแก้วน่าอยู่ พลเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

(องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองสงขลาสงขลา มีพื้นที่ประมาณ 32 ตารางกิโลเมตร หรือ 20,129 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมืองสงขลา ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านแหลมเคียน	หมู่ที่ 6 บ้านเกาะแก้ว
หมู่ที่ 2 บ้านสามกอง	หมู่ที่ 7 บ้านเกาะวา
หมู่ที่ 3 บ้านชุมพอ	หมู่ที่ 8 บ้านบ่ออิฐ
หมู่ที่ 4 บ้านด่าน	หมู่ที่ 9 บ้านชูเกียรติ
หมู่ที่ 5 บ้านด่าน	หมู่ที่ 10 บ้านด่านกลาง

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับที่ดอน สภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย และพื้นที่สูงชัน มีภูเขาด้านทิศตะวันตก ส่วนด้านทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ราบลุ่มติดกับอ่าวไทย เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีแหล่งน้ำที่สำคัญ เช่น คลองวา คลองบ้านด่าน คลองตะเคียน

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (พ.ศ. 2536-2565) พบว่า ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 28.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 33.4 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน อุณหภูมิต่ำสุด 25.1 องศาเซลเซียส ในเดือนตุลาคม พฤศจิกายน และ ธันวาคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 2,317.1 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 171 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณฝน 607.1 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 24 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดสงขลา ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (Eto) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกันยายนถึงกลางเดือนมกราคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

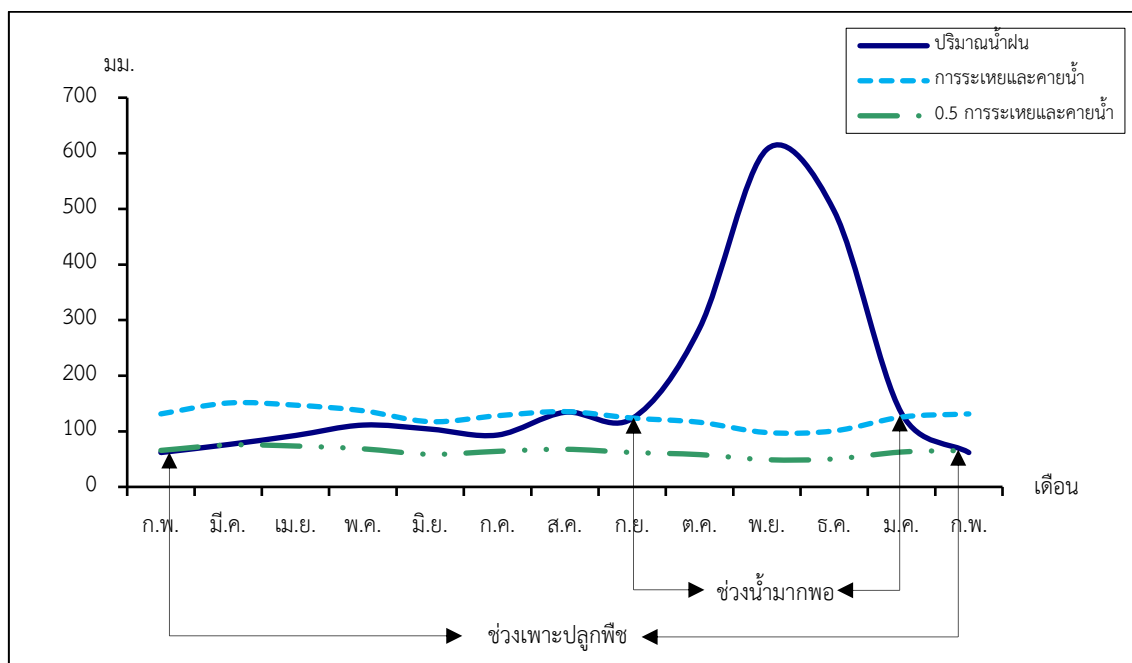
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดสงขลา¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	24.9	29.9	27.2	78.0	132.6	11.5	125.6	104.5
ก.พ.	25.0	30.5	27.5	76.0	61.8	6.6	131.3	55.7
มี.ค.	25.3	31.5	28.1	77.0	76.2	7.9	151.0	66.9
เม.ย.	25.8	32.6	28.9	77.0	92.5	8.9	147.0	78.8
พ.ค.	25.8	33.4	29.0	77.0	111.2	13.7	137.0	91.4
มิ.ย.	25.5	33.4	28.7	76.0	104.0	13.8	117.3	86.7
ก.ค.	25.2	33.3	28.5	76.0	93.3	13.5	128.0	79.4
ส.ค.	25.1	33.3	28.4	76.0	134.2	14.6	135.5	105.4
ก.ย.	24.9	32.7	28.0	78.0	122.9	15.7	123.9	98.7
ต.ค.	24.6	31.6	27.5	81.0	285.1	20.6	116.3	153.5
พ.ย.	24.6	30.0	27.0	85.0	607.1	23.5	97.8	185.7
ธ.ค.	24.6	29.6	26.9	82.0	496.2	21.0	100.8	174.6
เฉลี่ย	25.1	31.8	28.0	78.3	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,317.1	171.3	1,511.4	1,281.3

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (25

หมายเหตุ : ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,321 ไร่ หรือร้อยละ 16.50 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 13,089 ไร่ หรือร้อยละ 65.02 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 2,738 ไร่ หรือร้อยละ 13.61 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง นาข้าว
 - 2.2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 8,492 ไร่ หรือร้อยละ 42.19 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นผสมยางพารา ปาล์มน้ำมัน
 - 2.3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 1,446 ไร่ หรือร้อยละ 7.18 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว
 - 2.4) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 275 ไร่ หรือร้อยละ 1.36 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรือนเลี้ยงสุก

2.5) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 137 ไร่ หรือร้อยละ 0.68 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 355 ไร่ หรือร้อยละ 1.76 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบ

4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 54 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ ทะเล บ่อน้ำในไร่นา

5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 204 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม พื้นที่ถม

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,321	16.50
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,201	10.93
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	425	2.11
U405	ถนน	111	0.55
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	553	2.75
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	13	0.07
U603	สุสาน ป่าช้า	18	0.09
A	พื้นที่เกษตรกรรม	13,089	65.02
A100	นาไร่	1,418	7.05
A101	นาข้าว	1,320	6.56
A301	ไม้ยืนต้นผสม	16	0.08
A302	ยางพารา	8,348	41.47
A303	ปาล์มน้ำมัน	128	0.64
A401	ไม้ผลผสม	661	3.28
A405	มะพร้าว	785	3.90
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	216	1.07
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	29	0.14
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	31	0.15

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

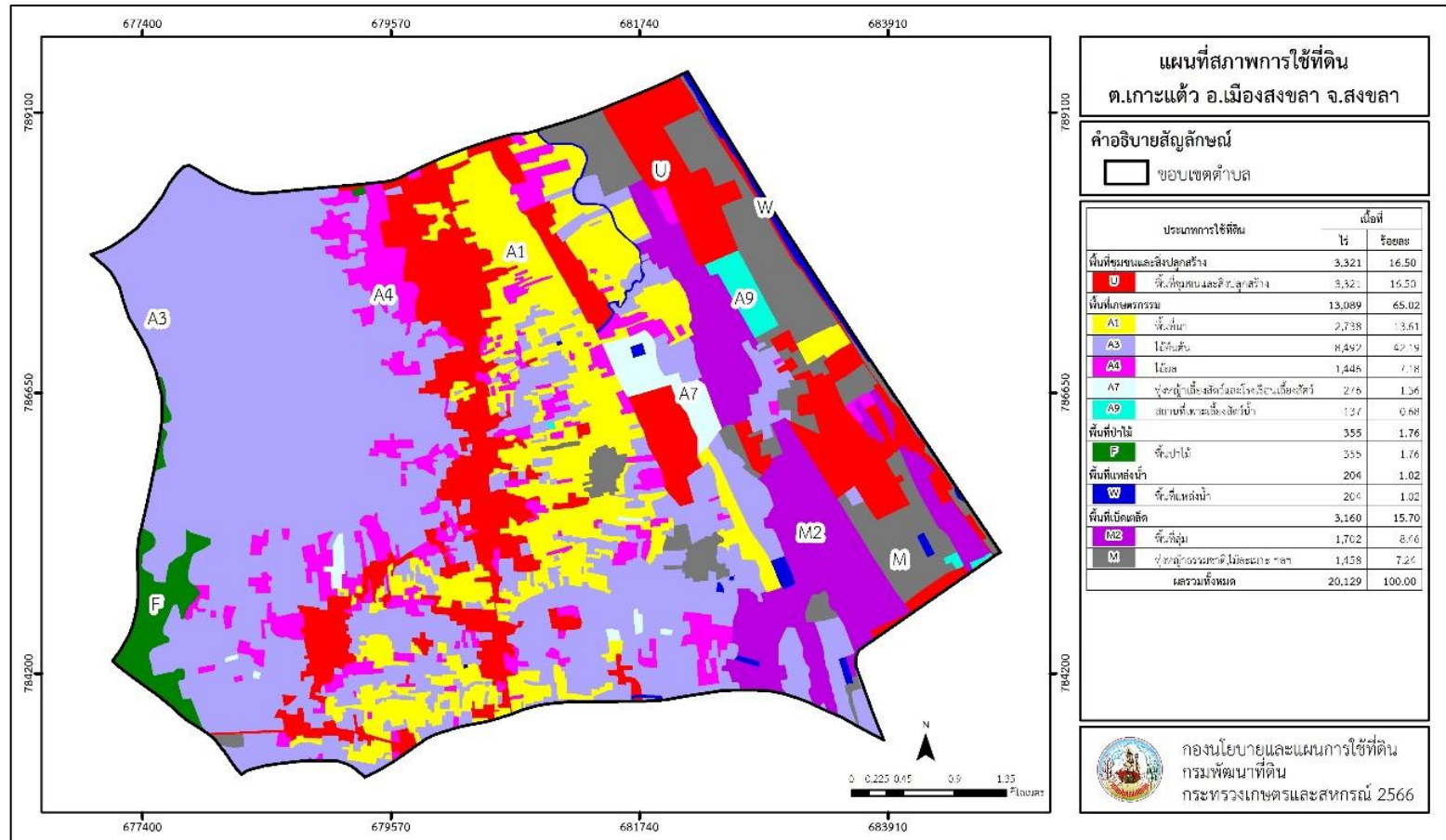
หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	137	0.68
F	พื้นที่ป่าไม้	355	1.76
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	355	1.76
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,160	15.70
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	1,307	6.49
M201	พื้นที่ลุ่ม	1,702	8.46
M302	บ่อลูกรัง	97	0.48
M601	หาดทราย	54	0.27
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	204	1.02
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	34	0.17
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	5	0.03
W103	ทะเล	107	0.53
W202	บ่อน้ำในไร่นา	58	0.29
ผลรวมทั้งหมด		20,129	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเกาะแก้วประชากรรวม 11,685 คน แยกเป็นชาย 5,704 คน เป็นหญิง 5,981 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 362.78 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,923 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,515 ครัวเรือน หรือร้อยละ 38.62 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,408 ครัวเรือน หรือร้อยละ 61.38 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-2 ถึงตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2565

พื้นที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเกาะแก้ว	3,923	5,704	5,981	11,685
หมู่ที่ 0 เกาะแก้ว	1	0	1	1
หมู่ที่ 1 แหลมเคียน	608	811	915	1,726
หมู่ที่ 2 สามกอง	223	356	428	784
หมู่ที่ 3 ชุมพอ	445	657	682	1,339
หมู่ที่ 4 ด่าน	257	446	430	876
หมู่ที่ 5 ด่าน	289	388	431	819
หมู่ที่ 6 เกาะแก้ว	332	503	492	995
หมู่ที่ 7 เกาะวา	269	420	408	828
หมู่ที่ 8 บ่ออิฐ	954	1,281	1,290	2,571
หมู่ที่ 9 ชูเกียรติ	227	369	417	786
หมู่ที่ 10 ด่านกลาง	318	473	487	960

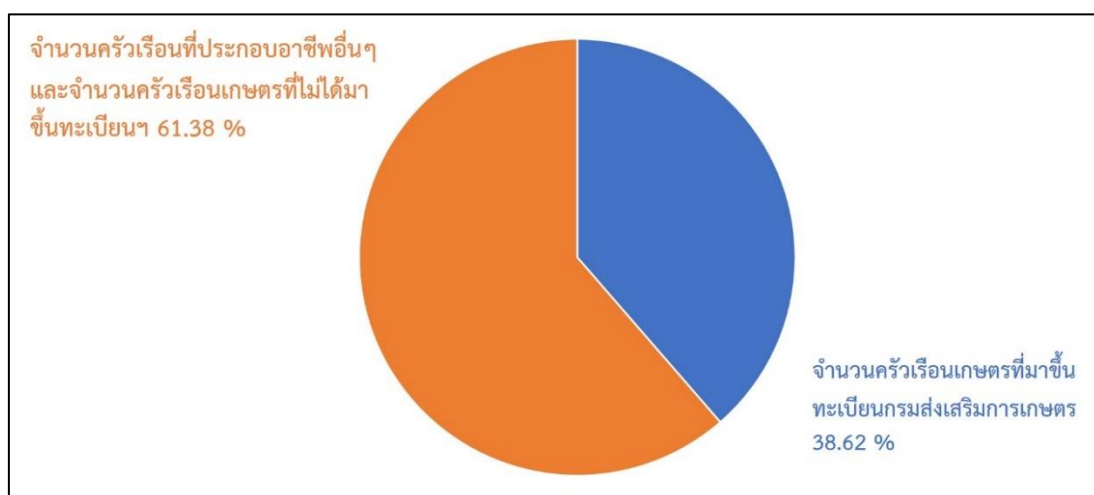
ที่มา : กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,923	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,515	38.62
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	2,408	61.38

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2566)
2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

รูปที่ 2-4 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลกรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลเกาะแก้วจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,923 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 5.13 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลเกาะแก้วประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่นๆ มีเกษตรกรบางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป สำหรับพืชที่เกษตรกรปลูกเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ ยางพารา ข้าว และมังคุด ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภค หากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

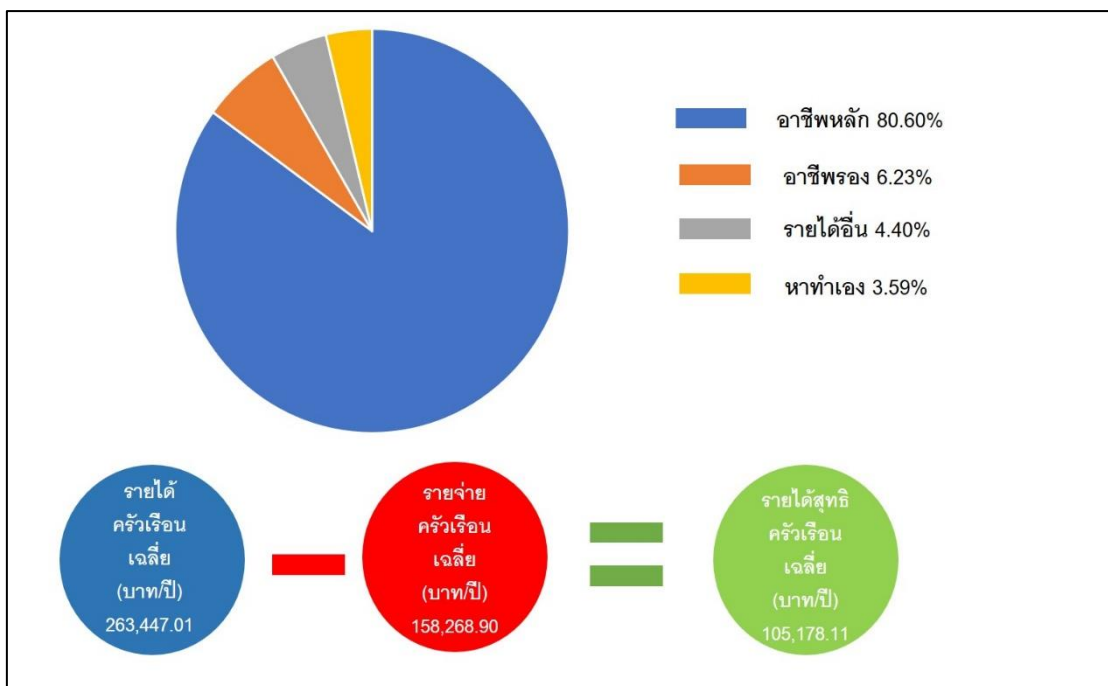
จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2566 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 263,447.01 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 83,728.55 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 158,268.90 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 50,300.92 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 105,178.11 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 33,427.63 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5 และรูปที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลเกาะแก้ว	223,935.86	17,302.08	12,232.44	9,976.63	263,447.01	83,728.55	158,268.90	50,300.92
หมู่ที่ 1 แหลมเคียน	271,868.69	351.01	219.70	421.72	272,861.11	94,534.56	266,878.28	92,461.77
หมู่ที่ 2 สามกอง	153,314.77	10,696.73	8,971.90	9,696.08	182,679.48	64,549.56	22,313.07	7,884.30
หมู่ที่ 3 ชุมพอ	206,419.93	3,220.64	2,875.44	1,909.25	214,425.27	77,546.33	156,359.43	56,546.98
หมู่ที่ 4 ด่าน	151,828.13	26,765.63	5,967.19	1,046.09	185,607.03	67,302.27	51,566.41	18,698.30
หมู่ที่ 5 ด่าน	251,529.41	8,705.88	16,111.76	42,705.88	319,052.94	84,222.05	80,170.59	21,163.04
หมู่ที่ 6 เกาะแก้ว	210,646.83	97,486.10	74,810.64	44,909.88	427,853.46	123,809.07	431,847.27	124,964.77
หมู่ที่ 7 เกาะวา	266,426.55	14,254.00	11,497.00	4,148.45	296,326.00	89,524.47	98,442.37	29,740.90
หมู่ที่ 8 บ่ออิฐ	213,111.82	8,183.64	3,759.64	2,171.09	227,226.18	63,503.25	138,407.87	38,681.06
หมู่ที่ 9 ชูเกียรติ	215,085.23	18,218.18	4,559.66	4,042.61	241,905.68	79,580.19	78,028.98	25,669.35
หมู่ที่ 10 ด่านกลาง	225,668.45	-	-	-	225,668.45	72,136.75	24,491.98	7,829.06

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

รูปที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ปี 2566

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน การใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- (1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 976 ไร่
- (2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1BR เนื้อที่ 99 ไร่
- (3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 1,386 ไร่
- (4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 1,292 ไร่
- (5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 2,693 ไร่
- (6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 13,683 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 2,317.1 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองแจ่มอุทิศ คลองตะเคียน คลองบ้านด่าน คลองวา และคลองสำโรง

3.2.3 จากฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล 2566 พบว่า ตำบลเกาะแก้ว มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 15 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 15 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 5 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ko-sclA ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 335 ไร่ หรือร้อยละ 1.66 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Ko-sIA ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,998 ไร่ หรือร้อยละ 9.93 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Sng-sIA ชุดดินสงขลา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 228 ไร่ หรือร้อยละ 1.13 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Ta-sicIA ชุดดินตากใบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,040 ไร่ หรือร้อยละ 10.13 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Wp-sIA ชุดดินวัลเปรียง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,784 ไร่ หรือร้อยละ 18.80 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 10 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Bh-nc-lsA ดินบ้านทอนที่มีชั้นไม่เชื่อมแข็ง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,358 ไร่ หรือร้อยละ 11.71 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Bh-nc-lsA/Wp-sLA หน่วยสัมพันธ์ของดินบ้านทอนที่มีชั้นไม่เชื่อมแข็ง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และชุดดินวัลเปรียง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 290 ไร่ หรือร้อยละ 1.44 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Hh-lsA ชุดดินหัวหิน มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 427 ไร่ หรือร้อยละ 2.12 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Pto-sLD ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 72 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd,col-sLA ดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมากและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 158 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Tg-sLA ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,594 ไร่ หรือร้อยละ 7.92 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Tg-sLB ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,968 ไร่ หรือร้อยละ 9.78 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Tg-sLC ชุดดินทุ่งหว้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,165 ไร่ หรือร้อยละ 5.79 ของเนื้อที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน Tim-fl-sLB ดินท้ายเหมืองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 196 ไร่ หรือร้อยละ 0.97 ของเนื้อที่ตำบล

10) หน่วยแผนที่ดิน Tim-fl-sLC ดินท้ายเหมืองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 140 ไร่ หรือร้อยละ 0.70 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 3 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ BEACH หาดทราย มีเนื้อที่ 87 ไร่ หรือร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 3,254 ไร่ หรือร้อยละ 16.17 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 35 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 6,859 ไร่ หรือร้อยละ 34.07 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ดินบ้านทอนที่มีชั้นไม่เชื่อมแข็ง (Bh-nc) ชุดดินหัวหิน (Hh) และชุดดินวัลเปรียง (Wp)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิมตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bh-nc-lsA	0-2	>150	ดีถึงดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	5.0-6.0	<2	-	2,358	11.71
Bh-nc-lsA/ Wp-slA	0-2	>150	ดีปานกลาง/ เลว	ต่ำ	<10	<35/>75	4.5-6.0/ 6.0-7.0	5.0-6.0/ 6.0-8.0	<2	-	290	1.44
Hh-lsA	0-2	>150	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	<10	>75	6.0-8.0	6.0-8.0	<2	-	427	2.12
Ko-slA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	335	1.66
Ko-slA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	1,998	9.93
Pto-slD	12-20	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	72	0.36
Pto-vd,col-slA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	158	0.79
Sng-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	228	1.13
Ta-siclA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	2,040	10.13
Tg-slA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,594	7.92
Tg-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,968	9.78
Tg-slC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,165	5.79
Tim-fl-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	196	0.97
Tim-fl-slC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	140	0.70
Wp-slA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	>75	6.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	3,784	18.80
BEACH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	87	0.43

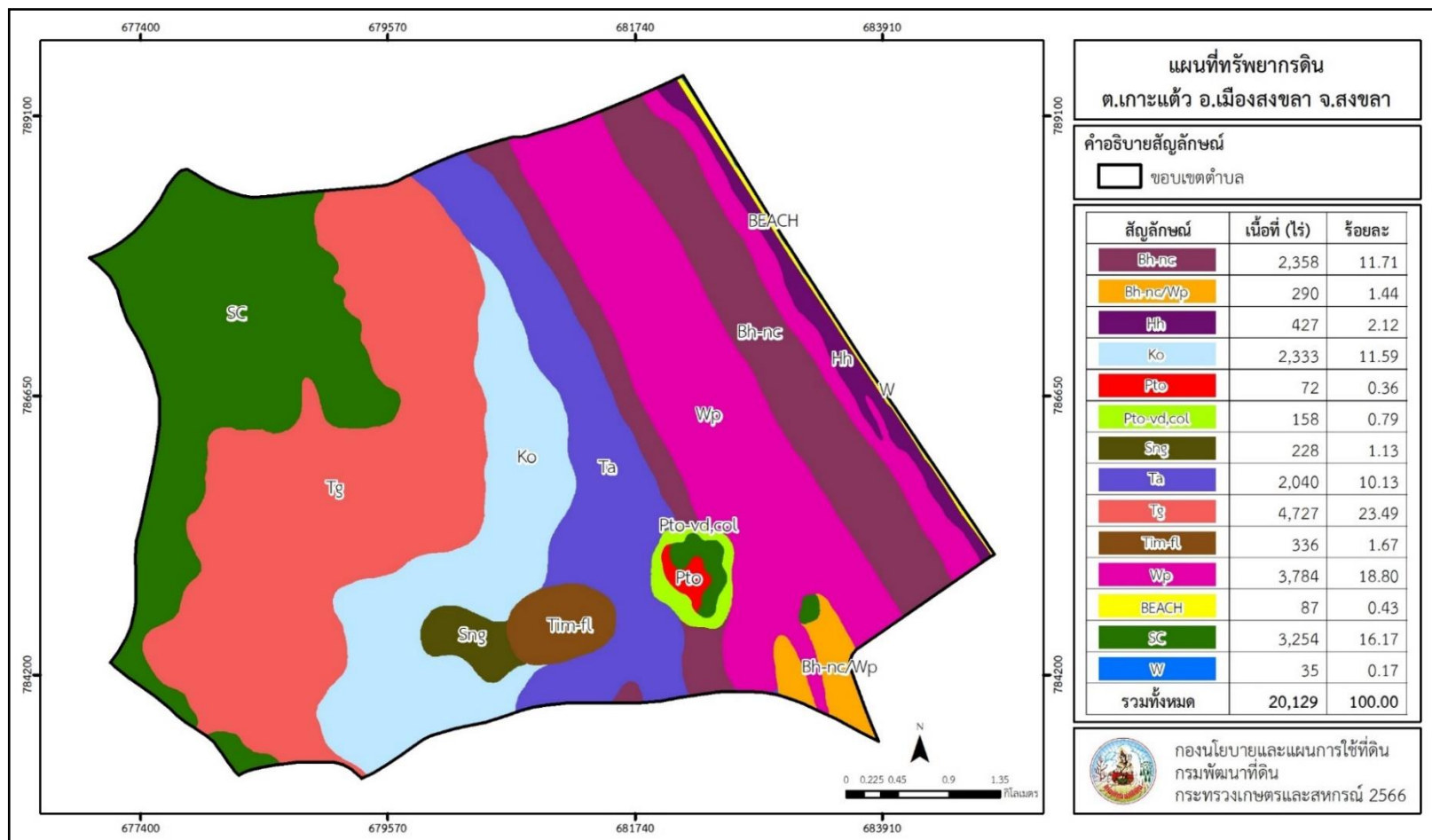

แผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอึมตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,254	16.17
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	0.17
รวมทั้งหมด											20,129	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลาสงขลา จังหวัดสงขลา

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

(Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2566 หน่วยพัฒนาที่ดินอำเภอเมือง นายธรรมรัฐ พุทธะสุภะ สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา พบว่า พืชที่มีการผลิตในพื้นที่ ประกอบด้วย ยางพารา ข้าว มะพร้าว น้ำหอม ไม้เศรษฐกิจ (ตะเคียน) สำหรับการเลี้ยงสัตว์ประกอบด้วย การเลี้ยงโคขุน ประมาณ 100-150 ตัว ในแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สำหรับสัตว์เลี้ยงอื่นๆ เช่น ปลา หรือแพะ มีบ้างประจำครัวเรือนไม่ใช่ฟาร์มขนาดใหญ่

ยางพารา มีพื้นที่การผลิตมากที่สุดภายในพื้นที่ตำบล และได้รับการส่งเสริมเข้าสู่ระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การผลิตส่วนใหญ่ในพื้นที่ใช้พันธุ์ PRIM 600 การใช้ปุ๋ยเคมี 1 ปี ได้ 2 ครั้ง แต่ครั้งใช้ปุ๋ยอินทรีย์ตามท้องตลาดใช้ร่วมด้วย สำหรับสูตรที่ใช้นั้นอยู่กับราคาตกต่ำเช่นกัน แต่ กยท. มีการมอบปุ๋ยเคมีส่วนหนึ่งเพื่อใช้สูตร 8-20-8 การจำหน่ายร้อยละ 95 จำหน่ายแบบน้ำยานอกนั้นเป็นยางแผ่น สำหรับการกรีดยางพารามีทั้งแรงงานในครัวเรือนและการจ้าง แต่สัดส่วนโดยประมาณแล้วจะเป็น 70:30 ของพื้นที่ตำบล

ข้าว มีพื้นที่ผลิตน้อยลง จากเดิมปี พ.ศ. 2560 มีผู้ลงทะเบียนปลูกข้าว (ทบก.) ประมาณ 3,000 ไร่ ปัจจุบันปี พ.ศ. 2566 คงเหลือประมาณ 200 ไร่ (ข้อมูลจากเกษตรตำบลเกาะแก้ว) ปลูกมากบริเวณหมู่ที่ 10 พืชที่ปลูกคือข้าวสังข์หยด รองลงมาคือหมู่ที่ 4, 5 และ 6 ในพื้นที่ปลูกข้าวมากขึ้นผลิตเพื่อจำหน่าย ส่วนที่ซอบจะผลิตเพื่อบริโภคตามวิถีชีวิตดั้งเดิม สำหรับสาเหตุที่การผลิตข้าวมีพื้นที่น้อยลง มีสาเหตุมาจากต้นทุนการไถที่สูงมากถึง 1,500 บาท/ไร่ ซึ่งเป็นต้นทุนรวมในการผลิตข้าวของตำบลนี้ อยู่ที่ประมาณ 4,000-4,500 บาท อีกทั้งในการผลิตในกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เน้นการจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับการไม่จัดหาปัจจัยการผลิตมาเติมมากนัก เพราะไม่หวังผลทางค้าขายที่ปลูกส่วนใหญ่ผลิตจึงไม่สูงเกินกว่า 400 กิโลกรัม/ไร่ (ข้าวเปลือก)

มะพร้าว น้ำหอม มีพื้นที่การผลิตที่เพิ่มขึ้นจากเดิมและมักผลิตในพื้นที่ผลิต แต่ยังมีข้อจำกัดสำหรับต้นทุนการผลิตในระยะเริ่มต้นและมีข้อจำกัดพื้นที่ถือครองที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ของโครงการภาครัฐ

ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ผลิตเพียงเล็กน้อยจึงยังไม่จัดอยู่ในระดับความสำคัญของตำบลมากนัก และทั้งหมดก็ผลิตอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มเช่นกัน

ไม้เศรษฐกิจ มีการผลิตโดยการผลิตไม้ตะเคียน ซึ่งมีอายุจำหน่ายที่ 20 ปี เป็นอนาคตที่สำคัญสำหรับพื้นที่และเป็นพื้นที่เดียวกัน

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลเกาะแก้ว คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน และปัญหาการระบายน้ำที่ท่วมขังจากการก่อสร้างถนน
- 3) ปลูกพืชไม่เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดิน
- 4) พื้นที่เกษตรกรรมประสบปัญหาภัยแล้ง ขาดแหล่งน้ำ
- 5) ปัญหาปัจจัยการผลิตราคาแพง
- 6) ขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4.1.2 ความต้องการของชุมชน และเกษตรกรตำบลเกาะแก้ว มีความต้องการ ดังนี้

- 1) ต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตเดิมเป็นมะพร้าวน้ำหอมในพื้นที่ราบลุ่ม หมู่ที่ 1 3 4 และ 8
- 2) ต้องการรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการปลูกข้าว หมู่ที่ 5 และ 10
- 3) ต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตเดิมเป็นไม้เศรษฐกิจ (ตะเคียน) ในพื้นที่ราบลุ่ม หมู่ที่ 2 6 และ 10
- 4) ต้องการรับการสนับสนุนการอบรม ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในหมู่ที่ 2 และ 10
- 5) ต้องการสนับสนุนพันธุ์สัตว์เลี้ยง เช่น แพะ หมู่ที่ 4 5 6 และ 10
- 6) ต้องการสนับสนุนชุดลอกสระน้ำ บ่อน้ำเดิม และชุดบ่อน้ำใหม่เพื่อใช้ในการเกษตร หมู่ที่ 2 และ 6
- 7) ต้องการระบายน้ำ ออกจากพื้นที่หมู่ที่ 5 และ 7 เพื่อทำการเกษตร เพราะการสร้างถนนทำให้มีน้ำท่วมขังตลอดเวลาทำการเกษตรไม่ได้
- 8) ต้องการพัฒนาโครงการโคกหนองนาโมเดล ในพื้นที่มีการถือครองขนาดเล็ก หมู่ที่ 6
- 9) ต้องการส่งเสริมกลุ่มการผลิตต่างๆ เพื่อพัฒนาโรงปุ๋ยชุมชนพืชเดิมโดยซ่อมบำรุงเครื่องจักร และโรงเรือน หมู่ที่ 10
- 10) ต้องการรับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทืองเพื่อปรับปรุงดิน หมู่ที่ 10
- 11) ต้องการขอรับการรังวัดพื้นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อออกเอกสารสิทธิ์ที่ดิน หมู่ที่ 8

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 4 ประการ คือ
 - 1.1) นโยบายรัฐด้านการเกษตร
 - 1.2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
 - 1.3) การขยายตัวของภาคเกษตร และอุตสาหกรรม
 - 1.4) ความต้องการด้านอาหาร
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ
 - 2.1) ขาดความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2) ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ทางการเกษตร
 - 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการผลิต
 - 2.4) ปัญหาการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 3) **สภาวะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ
 - 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินดินขาดความอุดมสมบูรณ์
 - 3.2) ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน
 - 3.3) ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการผลิต และประสบปัญหาภัยแล้ง
 - 3.4) ปลูกพืชไม่เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดิน
 - 3.5) ขาดเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ
 - 4.1) ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ
 - 4.2) แหล่งน้ำต้นเขินจากตะกอนทับถม
 - 4.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
 - 4.4) ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ลดลง กระทบต่อคุณภาพชีวิต
 - 4.5) ขาดหลักทรัพย์เพื่อใช้ในการขอสินเชื่อ
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
 - อดีต-ปัจจุบัน**
 - พื้นที่ลาดชัน**
 - 5.1) รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

5.2) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยโดยผ่านการวิเคราะห์ดิน

พื้นที่ราบ

5.3) จัดรูปที่ดิน

5.4) จัดรูปแปลงนา

5.5) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด

5.6) ก่อสร้างบ่อน้ำไร่นา

5.7) ขุดลอกลำน้ำ/ คลองส่งน้ำ/ แหล่งน้ำ

5.8) ปรับเปลี่ยนการผลิตเดิมเป็นพืชตะเคียน และมะพร้าวน้ำหอม

อนาคต

(1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล

(2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

1) ข้าวนาปี ประกอบด้วย พันธุ์ข้าวสังข์หยด เกษตรกรปลูกข้าวนาปี ในเดือนตุลาคม และเก็บเกี่ยวเดือนมีนาคม

2) ไม้ยืนต้น ประกอบด้วย

ยางพารา พันธุ์ RRIM 600 หยุดกรีตช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม (ผลัดใบ) และช่วงเดือนธันวาคม (ลมมรสุม)

ปาล์มน้ำมัน งดเก็บเกี่ยวช่วงเดือนธันวาคม

3) ไม้ผล ประกอบด้วย

มะพร้าวน้ำหอม เก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี

4) พืชไร่ ประกอบด้วย

มันสำปะหลัง เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝน

5) ปศุสัตว์ ประกอบด้วย โคขุน และแพะ

6) ประมงพื้นบ้าน งดในช่วงลมมรสุม

เดือน ชนิดพืช	เดือน												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1. ข้าว	ข้าวนาปี												ข้าวนาปี
2. ไม้ยืนต้น	ยางพารา												
	ปาล์มน้ำมัน												
3. ไม้ผล	มะพร้าวน้ำหอม												
4. พืชไร่	มันสำปะหลัง												
5. ปศุสัตว์	โคขุน แพะ												
6. ประมงพื้นบ้าน	ประมงชายฝั่ง												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำรณ , 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ยางพารา มะพร้าว มังคุด เงาะ มะม่วง
หิมพานต์

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง
สงขลา จังหวัดสงขลา ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ยางพารา	มะพร้าว	มังคุด	เงาะ	มะม่วงหิมพานต์
Bh-nc-lsA	S3o	S2on	S2on	S2ons	S2ons	S2n
Bh-nc-lsA/Wp-slA	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ns
Hh-lsA	N	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n
Ko-sclA	S2ns	N	N	N	N	N
Ko-slA	S2ns	N	N	N	N	N
Pto-slD	N	S2ewrns	S3er	S3r	S3r	S2ewrns
Pto-vd,col-slA	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Sng-slA	S2ns	S3o	S3o	S3o	S3o	S3o
Ta-siclA	S2ns	N	N	N	N	N
Tg-slA	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Tg-slB	S3o	S2n	S2n	S2ns	S2ns	S2n
Tg-slC	S3ewo	S2ns	S2ens	S2ns	S2ns	S2ns
Tim-fl-slB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Tim-fl-slC	S3ewo	S2ns	S2ens	S2ns	S2ns	S2ns
Wp-slA	S2n	N	N	N	N	N
SC	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

z = สารพิษ

x = การมีเกลือมากเกินไป

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืนซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้กรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านเกษตรกรรม และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางการสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น

ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 5 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 13,070 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 64.93 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี ซึ่งมีเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 2,077 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 10.32 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง ได้แก่ นาข้าว นาไร่

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 1,147 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.70 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม (มะพร้าว เงาะ มังคุด กล้วย)

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 4,651 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 23.11 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 657 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.26 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง ได้แก่ นาข้าว นาไร่

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 297 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.48 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะพร้าว ไม้ผลผสม (มะพร้าว มะม่วง กล้วย มังคุด)

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 3,829 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 19.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 137 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.68 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

4) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 275 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.37 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 216 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.07 ของเนื้อที่ตำบล

(2) เขตโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 59 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรียนที่พบ ได้แก่ โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก โรงเรียนเลี้ยงสุกร

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 3,316 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 16.47 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,733 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 13.58 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 552 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.74 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 204 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.01 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 146 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.73 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วยหนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 58 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.29 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 3,156 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 15.68 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 383 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.90 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดิน หรือ ปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับเป็นเขตเกษตรกรรมชั้นดีได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำไว้แล้ว โดยเฉพาะระบบชลประทาน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

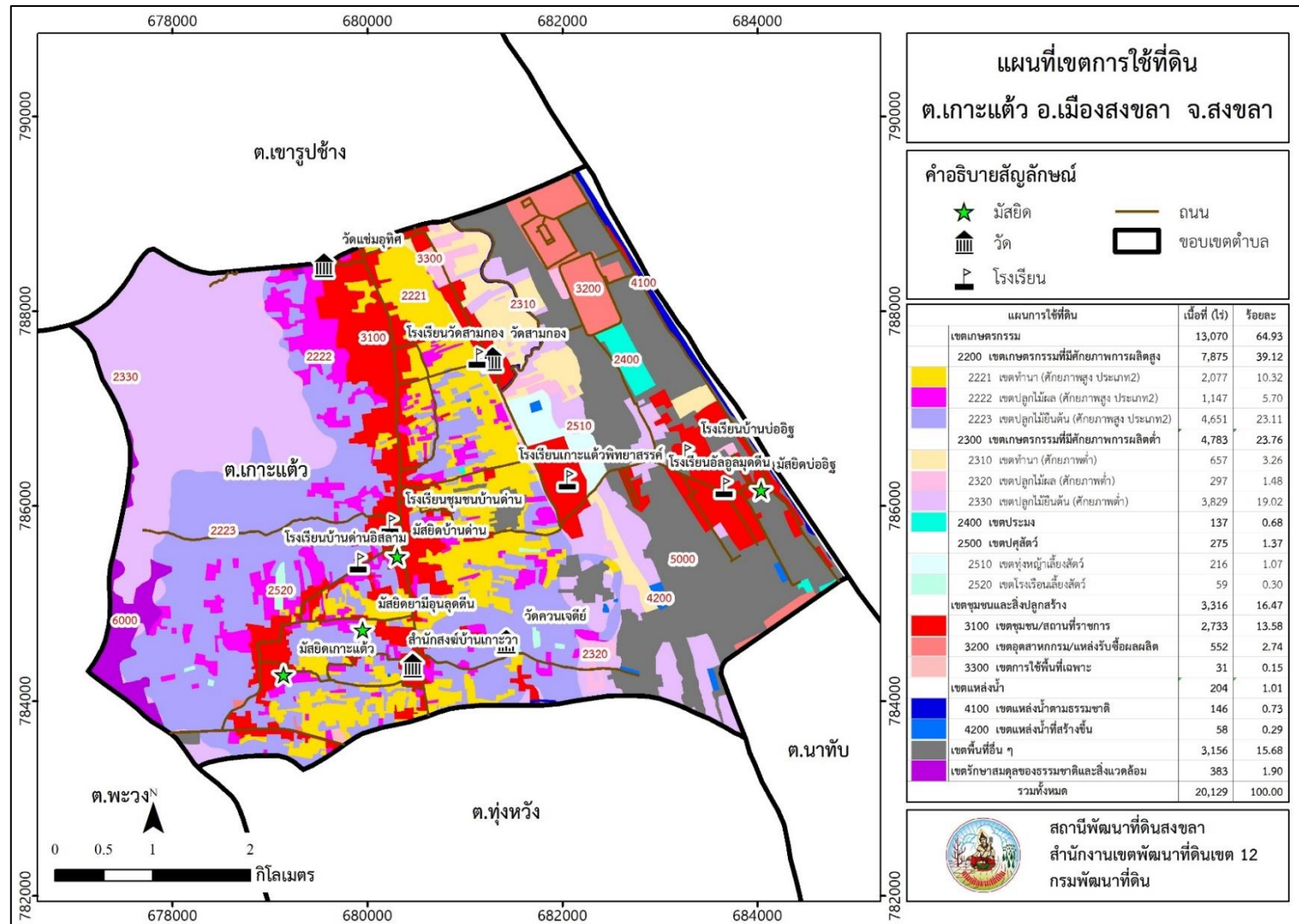
เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตเกษตรกรรม	13,070	64.93
1.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	7,875	39.13
1.1.1เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	2,077	10.32
1) นาข้าว	1,111	5.52
2) นาไร่	966	4.80
1.1.2 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	1,147	5.70
1) มะพร้าว	672	3.34
2) ไม้ผลผสม (มะพร้าว เงาะ มังคุด กล้วย)	475	3.38
1.1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	4,651	23.11
1) ปาล์มน้ำมัน	70	0.35
2) ยางพารา	4,581	22.76
1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	4,783	23.76
1.2.1 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	657	3.26
1) นาข้าว	207	1.03
2) นาไร่	450	2.24
1.2.2 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	297	1.48
1) มะพร้าว	112	0.56
2) ไม้ผลผสม (มะพร้าว เงาะ มังคุด กล้วย)	185	1.07

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1.2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	3,829	19.02
1) ปาล์มน้ำมัน	58	0.29
2) ไม้ยืนต้นผสม	16	0.08
3) ยางพารา	3,755	18.65
1.3 เขตประมง	137	0.68
1.4 เขตปศุสัตว์	275	1.37
2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	3,316	16.47
5. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	383	1.90
รวม	20,129	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลาแล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2570

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรม

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) **ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินตื้น** มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
- (7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (8) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

3) พื้นที่แล้งซ้ำซาก มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

7.3 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตที่แหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ต้องการก่อสร้างและขุดลอกคลองส่งน้ำ เอกสารสิทธิในที่ทำกิน องค์ความรู้และคำแนะนำในการทำเกษตรแบบผสมผสาน และจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยชุมชน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลเกาะแก้ว กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

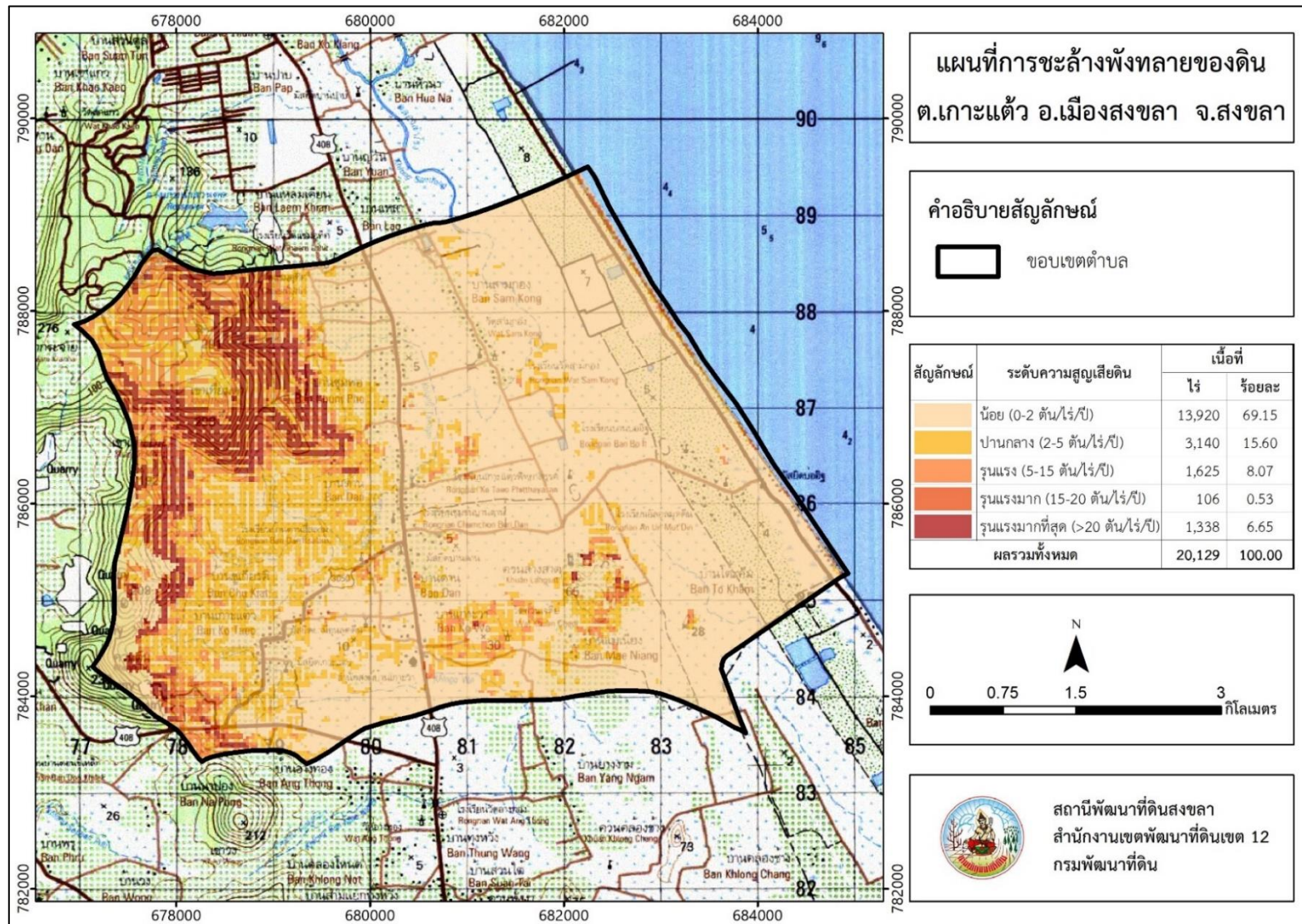

ปัญหาของตำบลคลองเป๊ะในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 6 ประการ คือ (1) ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) ขาดการซ่อมบำรุงทางระบายน้ำ (3) ขาดการส่งเสริมการเกษตรผสมผสาน (4) ขาดการส่งเสริมการผลิต และปรับเปลี่ยนการผลิต (5) ขาดการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและ (6) ปัญหาเอกสารสิทธิในที่ดินทำกิน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

จากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลเกาะแก้ว ซึ่งมีเนื้อที่รวม 20,129 ไร่ นั้น พบว่า ระดับความสูญเสียดิน (0-2 ตัน/ไร่/ปี) หรือเทียบเท่ากับ 0.96 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งเป็นปริมาณการสูญเสียสูงสุดที่ยอมรับได้ มีจำนวน 13,920 ไร่ หรือร้อยละ 69.15 มีการเกิดการสูญเสียดินที่มีระดับความสูญเสียน้อยมากการสูญเสียในระดับนี้จะไม่ทำให้สมรรถนะของดินสำหรับการเกษตรเปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลา 25 ปี แต่ค่าการสูญเสียดินที่สูงกว่านี้จะมีผลเสียหายต่อคุณภาพดินและผลผลิตพืชในระยะยาว ซึ่งมีผลกระทบที่ตามมา คือ หน้าที่ดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนตื้นเขินในช่วงหน้าแล้งไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น การขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้งจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลเกาะแก้ว ทั้งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากมีการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากผลการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดตื้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดินคงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

การจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือพนังป้องกันน้ำท่วม การขุดบ่อบาดาล ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (รูปที่ 7-1)

รูปที่ 7-1 การชะล้างพังทลายของดินในเขตการใช้ที่ดิน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 2,734 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	388,250
	1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	148,750
	1.2 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	128,000
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร	25,000
	1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	85,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	206,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	206,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	549,990
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	300,000
3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ปรับระดับพื้นที่นา)	249,900	

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,444 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	239,500
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	128,000
	1.2 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร	25,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	85,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	103,000
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	103,000
3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	146,000	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	146,000
	3.2 การปลูกพืชคลุมดิน	0
3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 8,480 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	474,750
	1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	148,750
	1.2 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	128,000
	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร	25,000
	1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	3,000
	1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	170,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
	2. การบริหารจัดการน้ำ	123,600
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	123,600
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	123,600
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	146,000
4. เขตประมง เนื้อที่ 173 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	26,000
	1.1 สารเร่งซูเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	26,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	41,200
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	41,200
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	365,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	365,000
5. เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 275 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	60,000
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	60,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	1,188,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	473,800
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	1,052,900
	รวมแผนงาน/โครงการ	2,715,200

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1. เขตพื้นที่ทำนา เนื้อที่ 2,734 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,444 ไร่ 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 8,480 ไร่ 4. เขตประมง เนื้อที่ 173 ไร่ 5. เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 275 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 2) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 3) โครงการส่งเสริมการปลูกพืชแซม/พืชร่วมยางพารา (การยางแห่งประเทศไทย) 4) โครงการส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (สนง.ปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 6) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบในแปลงเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด, กรมชลประทาน) 7) โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 8) โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ชายแดนภาคใต้ (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1. การปรับปรุงบำรุงดิน															
เขตพื้นที่ทำนา/เขตไม้ยืนต้น	1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)	ไร่	400	400	400	400	400	2,000	59,500	59,500	59,500	59,500	59,500	297,500	พด.
เขตพื้นที่ทำนา/เขตไม้ผล/เขตไม้ยืนต้น	1.2 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก พด. และน้ำหมักชีวภาพ)	ตัน	6	6	6	6	6	30	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000	180,000	พด.
		ลิตร	400	400	400	400	400	2,000							
เขตพื้นที่ทำนา/เขตไม้ผล/เขตไม้ยืนต้น	1.3 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	3	3	3	3	3	15	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
1. การปรับปรุงบำรุงดิน (ต่อ)															
เขตพื้นที่ทำ นา/เขตไม้ผล/ เขตไม้ยืนต้น	1.4 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงพื้นที่ ดินกรด	ไร่	80	80	80	80	80	400	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200	6,000	พด.
เขตพื้นที่ทำ นา/เขตไม้ผล/ เขตไม้ยืนต้น	1.5 จัดหาปุ๋ยโดโล ไมท์	ตัน	40	40	40	40	40	200	68,000	68,000	68,000	68,000	68,000	340,000	พด.
เขตประมง	1.6 สารเร่งซูเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิต สารบำบัดน้ำเสีย	ลิตร	400	400	400	400	400	2,000	5,200	5,200	5,200	5,200	5,200	26,000	พด.
2. การบริหารจัดการน้ำ															
เขตพื้นที่ทำ นา/เขตไม้ผล/ เขตไม้ยืนต้น	2.1 การก่อสร้าง แหล่งน้ำในไร่นานอก เขตชลประทาน	บ่อ	6	6	6	6	8	32	123,600	123,600	123,600	123,600	164,800	535,600	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน															
เขตพื้นที่ทำ นา/เขตไม้ผล/ เขตไม้ยืนต้น	3.1 การปลูกหญ้า แฝกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	กล้า	220,000	220,000	220,000	220,000	220,000	1,100,000	160,600	160,600	160,600	160,600	160,600	803,000	พต.
เขตพื้นที่ทำนา	3.2 การจัดทำระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำ (ปรับระดับพื้นที่นา)	ไร่	20	20	20	20	20	100	49,980	49,980	49,980	49,980	49,980	249,900	พต.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา:
<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>,
 1 พฤษภาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)รายจังหวัด รายอำเภอ และราย
 ตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา:
<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครุฑเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด ราย
 อำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา :
<http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2536-2565 (ไฟล์ข้อมูล). กระทรวงดิจิทัล
 เพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน
 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน
 กรมพัฒนาที่ดิน.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล).
 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว.2566 วิสัยทัศน์ของตำบล แหล่งที่มา:
 (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว, 2566)
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว.2566 **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570)** องค์การบริหารส่วน
 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสงขลา จังหวัดสงขลา

